

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Аліна Вікторівна Солодка,

магістрант Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету

Транскордонна неспроможність є складною категорією, яка передбачає наявність іноземного елемента у відносинах неспроможності. Це зумовлює необхідність у виробленні ефективних методів співробітництва різних держав для вирішення справ у транскордонній неспроможності.

Водночас право ЄС є найбільш прогресивним у регламентації даного питання серед держав-членів ЄС та характеризується частковою матеріально-правовою уніфікацією норм у сфері регулювання відносин неспроможності, ускладнених іноземним елементом. Правовим інструментом, покликаним вирішувати дану категорію справ, є Регламент ЄС № 1346/2000 про провадження у неспроможності, який набрав чинності 31 травня 2002 року (далі – Регламент) [1].

Регламент вже понад 10 років регулює відносини неспроможності, ускладнені іноземним елементом на теренах ЄС, крім Данії. Регламент ЄС за своєю природою є актом прямої дії, що полегшило його пряме застосування через відсутність необхідності в імплементації даного інструмента в національне законодавство держав-членів ЄС [2, с. 119]. Крім того, правила Регламенту мають пріоритет перед національним законодавством держав-учасниць ЄС й у випадку протиріч між Регламентом і національним законодавством слід застосовувати правила Регламенту [3, с. 88].

Оскільки транскордонна неспроможність є складною категорією з точки зору ускладнення відносин неспроможності іноземним елементом, наявність останнього спричиняє певні труднощі та колізії, які потребують вирішення. У міжнародній практиці винесення судових рішень про визнання боржника

неспроможним найбільш поширеною проблемою є порушення щонайменше двох проваджень у неспроможності відносно одного і того ж боржника на території різних держав [4, с. 318].

Така ситуація породжує питання щодо того, яке з проваджень має отримати статус «основного», а яке – «неосновного» провадження у справі про неспроможність, що впливатиме на подальший вибір застосованих процедур, визнання чи невизнання такого іноземного провадження та повноважень керуючого на території іншої держави, обсяг судової допомоги, долю активів тощо. Іншими словами, виникає конфлікт юрисдикцій, які претендують на визнання себе державою порушення основного провадження у справі про транскордонну неспроможність, адже останнє має певні переваги перед неосновним іноземним провадженням [5, с. 380]. Це правило поширене і в міжнародному договірному праві. Коли міжнародний контракт містив положення про поставку обладнання, монтажні та геодезичні роботи, роботи з пуску в експлуатацію і розробку техніко-економічного обґрунтування проекту, більш ніж 50% його вартості припадало на поставку обладнання, основним було визнано зобов'язання за контрактом у поставці обладнання згідно з правилами договору міжнародної купівлі продажу, укладеному на основі законодавства країни-продавця [6, с. 56-57].

У Регламенті закладений певний компроміс між принципами універсальності і територіальності. Визначення основного та неосновного провадження у Регламенті прямо не передбачено. Лише через призму положень, зазначених у ст. 3 Регламенту, можна дійти висновку, що саме собою представляє кожен із цих видів провадження.

Регламент передбачає автоматичне визнання юрисдикції держави, де відкрите основне провадження, в усіх інших державах, де є належні боржнику підприємства, що означає розповсюдження положень цієї юрисдикції на всі заходи по неспроможності у всіх цих інших державах. Одночасно Регламент передбачає паралельне здійснення основного і вторинних проваджень, причому кожне вторинне провадження здійснюється відповідно до законодавства тієї

держави, де воно було відкрите. Регламент визначає, що застосовується законодавство тієї держави, чий суд відкрив провадження. Це правило розповсюджується на всі аспекти провадження, а також на всі процедури: відкриття, здійснення, завершення [7, с. 25].

Слід також відмітити, що може виникнути й інший конфлікт, викликаний спором судів двох держав про те, хто з них має право відкрити основне провадження. Причина цього конфлікту частково закладена у можливості різного тлумачення одного з основних понять Регламенту. Але тут уже на перший план виходить не законодавець, а фахівець із теорії та практики права.

Література:

1. Регламент Ради ЄС 1346/2000 про процедури неспроможності від 29.05.2000 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:160:0001:0018:en:PDF>.
2. Стахеєва-Боговик О.О. Право ЄС у сфері транскордонної неспроможності: ключові зміни / О.О. Стахеєва-Боговик // Судова апеляція. – 2014. – № 2 (35). – С. 118-124.
3. Клепцов М.С. Регулирование несостоятельности нормативными актами Европейского Союза / М.С. Клепцов // Бизнес в законе. – 2010. – № 3. – С. 87-91.
4. Бірюков О.М. Транскордонні банкрутства: теорія і практика: монографія. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2008. – 318 с.
5. Стахеєва-Боговик О.О. Зміст та ключові концепції основного та неосновного провадження у справах про транскордонну неспроможність / О.О. Стахеєва-Боговик // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – № 2. – С. 379-383.
6. Деревянко Б.В. Відмежування договору міжнародної купівлі-продажу від інших договорів / Б.В. Деревянко // Вісник Інституту економіко-правових досліджень НАН України. – 2010. – № 1. – С. 53–57.
7. Файншмидт Е. Трансграничная несостоятельность. – М., 2012. – 26 с.

Солодка, А.В. Особливості провадження у справах про банкрутство за законодавством Європейського Союзу [Текст] / А.В. Солодка // Перспективи реалізації та захисту прав людини в умовах глобалізації: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. – Тернопіль: Юридична лінія, 2016. – С. 77–80.